

Samenvatting

Jaarlijks lopen volleyballers in Nederland gemiddeld 168.000 blessures op, waarvan er 63.800 medische behandeling nodig hebben.

Mannen en vrouwen lopen jaarlijks evenveel volleybalblessures op. Een derde deel van de blessures wordt opgelopen door volleyballers in de leeftijdscategorie 20-34 jaar. De kans op een volleybalblessure is het hoogst bij vrouwen van 35-49 jaar.

In 2014 werden 3.100 volleybalblessures behandeld op een SEH-afdeling. Twee procent van hen werd opgenomen in het ziekenhuis.

Het aantal SEH-behandelingen voor volleybalblessures daalt de laatste jaren.

De meeste volleybalblessures worden opgelopen aan de vingers en/of duim, gevolgd door de enkel. Deze blessures ontstaan in grote meerderheid acuut. Ook schouder- en knieblessures komen veel voor, waarbij een relatief groot aandeel geleidelijk ontstaat.

Bijna de helft van de blessures die op de SEH-afdeling worden behandeld ontstaat door een val, vaak door zwikken. Een derde deel ontstaat door contact met een bewegend object, vrijwel altijd een bal.

Blessures opgelopen tijdens volleybal

	Aantal blessures	Aantal behandelingen
Totaal aantal blessures	168.000	
Medisch behandelde blessures	63.800	
Fysiotherapeut	36.400	239.000
Huisarts	34.400	46.100
Spoedeisende Hulp behandelingen	3.100	
Ziekenhuisopnamen	30-110	

Bron: Letsel Informatie Systeem 2014/1986-2014, VeiligheidNL; Ongevallen en Bewegen in Nederland 2006-2014, VeiligheidNL; Letsellastmodel 2014, VeiligheidNL i.s.m. Erasmus Medisch Centrum; NOC*NSF (2014), Ledental NOC*NSF over 2014. Arnhem: NOC*NSF

Sterke afname SEH-behandelingen

In 2014 werden 3.100 volleybalblessures behandeld op een SEH-afdeling (n=336).

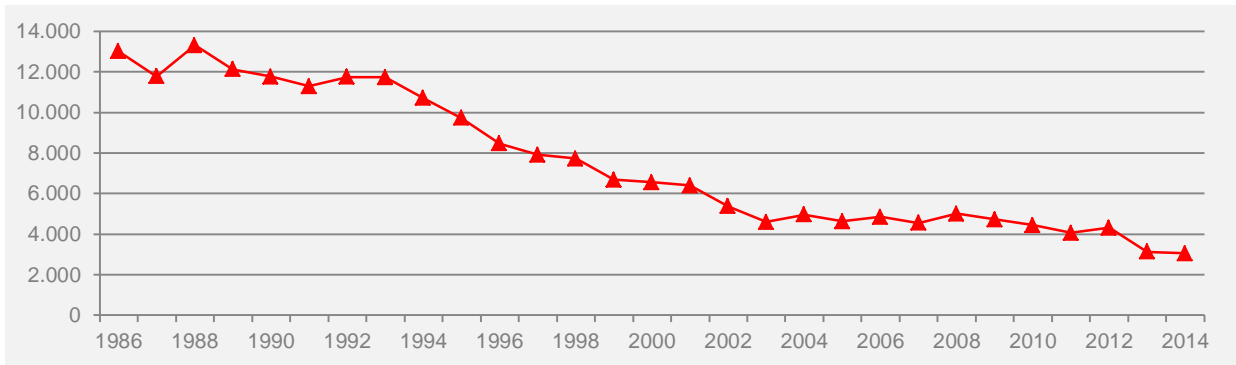
In figuur 1 is te zien dat het aantal SEH-behandelingen naar aanleiding van een volleybalblessure sinds de jaren tachtig sterk daalde. Na een stabilisatie in het begin van de eeuw daalt het aantal weer sinds 2012/2013. Deze trend is niet

gecorrigeerd voor verandering in het aantal volleyballers of uren volleybal.

Het geschatte totaal aantal volleybalblessures in Nederland laat een minder stabiele trend zien in de periode 2006-2014, en schommelt in deze periode tussen de 100.000 en 200.000 volleybalblessures per jaar.

Figuur 1 Trend in het aantal SEH-behandelingen n.a.v. een volleybalblessure

Bron: Letsel Informatie Systeem 1986-2014, VeiligheidNL

Gegevens over het totaal aan volleybalblessures uit OBiN betreffen hieronder jaarlijkse gemiddelden over de periode 2006-2014.

Mannen en vrouwen even vaak geblesseerd, vooral blessures onder jonge vrouwen en oudere mannen

Jaarlijks lopen volleyballers in Nederland gemiddeld 168.000 blessures op (2006-2014: n=313) tijdens uitoefening van hun sport. Ruim een derde deel (63.800, 38%) hiervan moet medisch worden behandeld. Het aandeel blessures waarvoor medische behandeling nodig is neemt toe met de stijgende leeftijd van de geblesseerden. De kans (aantal blessures per 1.000 uur) om een blessure tijdens volleybal op te lopen was in de periode 2006-2014 met 4,3 blessures ruim twee keer zo groot als bij sporten in het algemeen (1,9 blessures per 1.000 uur

sport), maar kleiner dan bijvoorbeeld tijdens hardlopen (5,3).

Mannen en vrouwen lopen jaarlijks ongeveer evenveel volleybalblessures op, rond de 84.000. Een derde deel van de blessures wordt opgelopen door volleyballers in de leeftijdscategorie 20-34 jaar (tabel 1). Opvallend is dat bij de jeugdige sporters (0-19 jaar) vooral vrouwen volleybalblessures oplopen. In de leeftijdscategorie 50 jaar en ouder raken relatief veel mannen geblesseerd.

De kans op een volleybalblessure (aantal blessures per 1.000 uur volleybal) is het hoogst bij vrouwen van 35-49 jaar, en slechts iets minder hoog bij mannen en vrouwen in de leeftijdscategorie 20-34 jaar (tabel 1).

Tabel 1 Jaarlijks aantal volleybalblessures, naar leeftijd en geslacht

	Man			Vrouw			Totaal		
	Aantal	%	Aantal per 1.000 uur**	Aantal	%	Aantal per 1.000 uur**	Aantal	%	Aantal per 1.000 uur**
0-19 jaar		14		29.000	34	2,8	40.900	24	2,6
20-34 jaar	26.900	32	5,6	29.000	34	5,9	55.900	33	5,7
35-49 jaar	22.400	27	4,5	18.300	22	7,1	40.700	24	5,4
50 jaar en ouder	22.500	27	4,9		10		30.600	18	4,7
Totaal	83.700	50	4,3	84.400	50	4,3	168.000	100	4,3

Bron: Ongevallen en Bewegen in Nederland 2006-2014, VeiligheidNL

* lege cel: n-getal te klein voor een betrouwbare schatting

** aantal per 1.000 uur volleybal

In 2014 werden 3.100 sporters met een volleybalblessure behandeld op een SEH-afdeling. Twee procent van hen werd na behandeling opgenomen in het ziekenhuis. Dat is minder dan geblesseerde sporters in het algemeen (6%).

Op de SEH-afdeling verschijnen meer vrouwen dan mannen met een volleybalblessure (tabel 2), vooral

vrouwen jonger dan 20 jaar. Bij de geblesseerde mannen op de SEH-afdeling springt de leeftijdsgroep 20-34 jaar er uit. De kans op een SEH-behandeling door volleybal is echter het grootst bij vrouwen vanaf 35 jaar.

Tabel 2 Aantal SEH-behandelingen volleybalblessures 2014, naar leeftijd en geslacht

	Man			Vrouw			Totaal		
	Aantal	%	Aantal per 1.000 uur**	Aantal	%	Aantal per 1.000 uur**	Aantal	%	Aantal per 1.000 uur**
0-19 jaar	200	20	0,048	900	47	0,068	1.100	37	0,063
20-34 jaar	400	38	0,089	500	26	0,068	900	30	0,075
35-49 jaar	200	21	0,057	300	15	0,12	500	17	0,078
50 jaar en ouder	200	21	0,054	200	12	0,16	500	16	0,081
Totaal	1.100	100	0,063	1.900	100	0,079	3.100	100	0,072
		38			62				

Bron: Letsel Informatie Systeem 2014, VeiligheidNL

** aantal per 1.000 uur volleybal

Veel acute vinger- en enkelblessures, in iets mindere mate geleidelijk ontstane schouder- en knieblessures.

De meeste volleybalblessures worden opgelopen aan de vingers en/of duim (20%), gevolgd door de enkel (19%; tabel 3). Deze blessures ontstaan in grote meerderheid acuut. Ruim vier op de vijf enkelblessures is een distorsie, bij twee derde van de vingerblessures is er sprake van een kneuzing of bloedingstorting. Ook schouder- en knieblessures komen veel voor, waarbij een relatief groot aandeel geleidelijk ontstaat: bij schouderblessures 58 procent, bij knieblessures 39 procent.

Dit beeld wordt bevestigd door de gegevens over het aantal SEH-behandelingen (tabel 4). SEH-behandelingen vinden in het algemeen plaats naar aanleiding van acute blessures, reden waarom schouder- en knieblessures bij volleybal op de SEH-afdeling relatief weinig gezien worden.

Tabel 3 Volleybalblessures, naar geblesseerd lichaamsdeel

	Aantal	%
Vingers, duim	33.300	20
Enkel	31.600	19
Schouder	21.200	13
Knie	19.500	12

Bron: Ongevallen en Beweging in Nederland 2006-2014, VeiligheidNL

Oudere (50+) en jongere (0-19 jaar) volleyballers worden relatief iets minder vaak behandeld op de SEH-afdeling voor een blessure aan de knie dan de leeftijdsgroep 20-54 jaar, en vaker aan de hand of vingers.

Tabel 4 Volleybalblessures: aantal SEH-behandelingen in 2014, naar geblesseerd lichaamsdeel

	Aantal	%
Schouder/arm/hand	1.400	46
Pols	200	6
oppervlakkig letsel/kneuzing pols	100	4
Hand/vingers	1.100	37
fractuur hand/vinger	600	20
oppervlakkig letsel/kneuzing hand/vinger	200	8
spier-/peesletsel hand/vinger	100	4
Heup/been/voet	1.500	48
Enkel	1.000	32
enkeldistorsie	600	21
oppervlakkig letsel/kneuzing enkel	200	5
enkelfractuur	100	4
Onderbeen	200	7
Voet/tenen	100	4
Knie	100	4
Overig/ onbekend	200	6
Totaal	3.100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2014, VeiligheidNL

Blessures vaak door zwikken en contact met object

Bijna de helft (47%) van de volleybalblessures op de SEH-afdeling ontstaat door een val, vaak door zwikken (24%, tabel 5).

Een derde deel (32%) ontstaat door contact met een bewegend object, vrijwel altijd een bal. Zeven procent raakt geblesseerd door lichamelijk contact.

Oudere volleyballers belanden relatief iets vaker dan jongere geblesseerd op de SEH-afdeling door acute fysieke overbelasting en iets minder vaak door vallen. Jongere (0-19 jaar) en oudere sporters raken relatief iets minder vaak geblesseerd door lichamelijk contact.

Vrouwen komen iets vaker op de SEH-afdeling met een blessure door een bewegend object, mannen

relatief vaker met een blessure door een val door een sprong.

Tabel 5 Volleybalblessures: aantal SEH-behandelingen in 2014, naar scenario

	Aantal	%
Val	1.400	47
Zwikken	700	24
Val door sprong	300	11
Contact met object	1.100	36
Geraakt door bewegend object	1.000	32
Overig scenario	500	17
Lichamelijk contact	200	7
Acute fysieke belasting	200	6
Totaal	3.100	100

Bron: Letsel Informatie Systeem 2014, VeiligheidNL

Maatschappelijke kosten

De gemiddelde direct medische kosten van een volleybalblessure waarvoor iemand op de SEH-afdeling verscheen of werd opgenomen in het ziekenhuis bedroegen in 2014 € 1.100. Ter vergelijking: dat is minder duur dan de gemiddelde wielerblessure (€ 2.900), maar duurder dan de gemiddelde blessure door hockey (€ 800) of veldvoetbal (€ 900).

Uiteraard verschillen de gemiddelde kosten van een volleybalblessure, afhankelijk van het type blessure dat moet worden behandeld. Een enkelblessure (€

800) kost bijvoorbeeld minder dan een blessure aan de vinger(s) (€ 1.100). Een fractuur (€ 1.300) is duurder dan een distorsie (€ 800).

De gemiddelde verzuimkosten per volleybalblessure bedroegen in 2014 € 4.700.

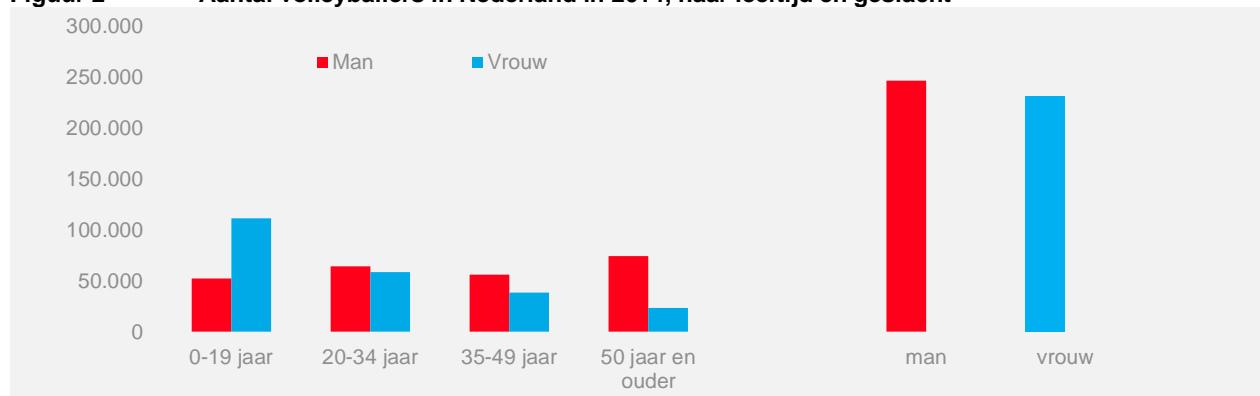
De totale directe kosten (medische en verzuimkosten) voor volleyballers die op de SEH-afdeling zijn behandeld of werden opgenomen bedroegen in 2014 € 9,2 miljoen. Dit is - door de afname van het aantal SEH-behandelingen - een forse daling t.o.v. de kosten in 1998 (€ 26 miljoen).

Sportdeelname

Nederland kende in 2014 naar schatting 478.000 volleyballers, die samen in totaal 42 miljoen uur aan volleybal deden. Van hen deden 264.000 dit bij een

vereniging. Het aantal mannen is licht in de meerderheid (52%, figuur 2).

Figuur 2 Aantal volleyballers in Nederland in 2014, naar leeftijd en geslacht

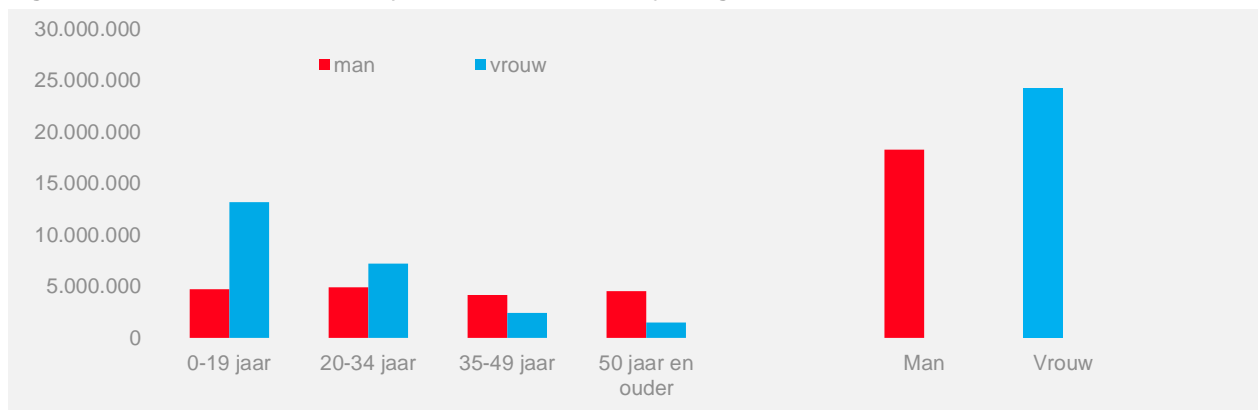
Bron: Ongevallen en Bewegingen in Nederland 2014, VeiligheidNL

Weergegeven in uren dat sporters in Nederland aan volleybal doen, is het beeld iets anders. De sport wordt vooral beoefend door meisjes onder de twintig jaar, en in iets minder mate vrouwen in de leeftijd 20-34 jaar (figuur 3). Mannen volleyballen op latere leeftijd meer dan vrouwen.

De Nederlandse Volleybalbond (Nevobo) had in 2014 ruim 118.000 leden, een kleine 2.000 meer dan in 2013.

Figuur 3 Aantal uren volleybal in 2014, naar leeftijd en geslacht

Bron: Ongevallen en Bewegen in Nederland 2014, VeiligheidNL

Toelichting bronnen letselgegevens

Bij het samenstellen van deze factsheet is gebruikgemaakt van verschillende gegevensbronnen, die hieronder kort beschreven worden. Meer informatie over deze bronnen is te vinden op de website www.veiligheid.nl.

Het enquêteonderzoek Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN) is een continue enquête, waarbij jaarlijks 10.000 Nederlanders worden ondervraagd over letsel en blessures, sportdeelname en bewegen. Uit deze databron zijn gegevens afkomstig over het totaal aantal blessures door volleybal, en over sportdeelname. Deze gegevens betreffen het jaar 2014, en jaarlijks gemiddelden over de periode 2006-2014.

Het Letsel Informatie Systeem (LIS) geeft informatie over letsel en blessures die op de Spoedeisende Hulpafdeling (SEH) behandeld worden. Daarnaast

geeft het systeem informatie over blessures waarvoor een sporter direct na presentatie op de SEH-afdeling in het ziekenhuis opgenomen wordt. LIS bevat gegevens over een representatieve steekproef van ongeveer een tiende van de ziekenhuizen in Nederland. LIS registreert alleen acute en redelijk ernstige letsels. Omdat het aantal geregistreerde letsels in LIS groot is, kan hiermee een gedetailleerd beeld gegeven worden van SEH-behandelingen naar aanleiding van een volleybalblessure. De gegevens afkomstig uit LIS betreffen het jaar 2014, tenzij anders is aangegeven.

Voor informatie over ziekenhuisopnamen en overledenen door sport is geen informatie uit de reguliere gegevensbronnen, zoals de Landelijke Medische Registratie en de Statistiek Niet-natuurlijke dood beschikbaar. Voor ziekenhuisopnamen is zodoende gebruikgemaakt van informatie uit LIS, ofwel ziekenhuisopnamen na SEH-behandeling.

Meer cijfers

VeiligheidNL beschikt over veel meer cijfers over letsels en ongevallen. Per onderwerp of doelgroep staan de belangrijkste ongevalsgegevens beschreven in factsheets zoals deze. U kunt de factsheets gratis

downloaden op www.veiligheid.nl. Heeft u interesse in bepaalde cijfers of een specifieke analyse? VeiligheidNL levert u deze graag. Ga hiervoor naar www.veiligheid.nl/onderzoek/cijfers-aanvragen.

Bij de samenstelling van deze publicatie is de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht genomen. VeiligheidNL aanvaardt echter geen verantwoordelijkheid voor eventuele, in deze uitgave voorkomende, onjuistheden of onvolkomenheden.

Overname van tekst of gedeelten van tekst is toegestaan, mits met de juiste bronvermelding. Indien tekst gebruikt wordt voor commerciële doelstellingen dient altijd vooraf schriftelijke toestemming verkregen te zijn.
